

Confess a la trilinguitad

La baselgia evangelica-refurmada dal Grischun lascha decider davart ina nova constituziun

DAD ANDREAS CADONAU / ANR

■ **La baselgia evangelica-refurmada grischuna suttametta la proposta per ina nova constituziun ils 10 da zercladur al parairi da la basa. Cun ina revisiun constituziunala vul la baselgia refurmada grischuna porscher a las plaivs in fundament per dumagnar las sfidas contemporanas.** Sper ils acts da las elecziuns da parlament e regenza grischuna inclus las duas votaziuns federalas ha ina part da la populaziun grischuna retschavì ulteriura posta da votaziun per la fin da l'emna dals 10 da zercladur. Posta cun il bul da la baselgia evangelica-refurmada dal Grischun cun la dumonda d'acceptanza per la constituziun revedida. Ina dumonda drizzada als circa 57300 commembers da la baselgia cun dretg da vuschar. «Furmar las midadas» – cun quella explicaziun ha il president dal cussegl da baselgia da la baselgia evangelica-refurmada dal chantun Grischun, *Andreas Thöny*, circumscriu la strategia elavurada dal gremi executiv da la baselgia refurmada. En l'introducziun a la preschientscha digitala da la baselgia fa Thöny attent al basegn da l'human contemporan per accompagnar e cussegl en situaziuns engrevigiantas da la vita ed a la cuntinuada tschertga da muments spirituals ed il senn da la vita. Il president dal cussegl da baselgia chantunal na snega betg il fatg ch'il dumber da commembers da sia baselgia sa sminuescha. Pli paucs geniturs laschan battegiar ils uffants, pli paucs giuvenils confirmar e pli paucs pèrs enzi-

La baselgia evangelica-refurmada dal Grischun vul dar dumogn a las midadas tranter auter cun ina nova constituziun. Ils 10 da zercladur è la proposta en votaziun.

FOTO A. CADONAU

nar. Ina da las respostas vul la baselgia refurmada grischuna dar sin nivel structural, tranter auter cun ina midada constituziunala. La proposta è sin maisa e suttamessa al parairi dals commembers da la baselgia evangelica-refurmada dal chantun Grischun.

En il center stat vinavant la plaiv

Vi dal fundament istoric da la baselgia refurmada na scurlatta la constituziun re-

vedida betg. En il center stat anc adina la singula plaiv ed ella decida ils fatgs impurtants da la baselgia locala. Entras fusiuns èn las plaivs sa reducidas en il Grischun sin actualmain 76, in dumber che vegn a sa sminuir vinavant. Las plaivs vegnan timunadas en concordanza dals commembers da la plaiv, la suprastanza e la plevonessa ubain il plevon. Thöny ha menziunà ch'ins haja sapientivamain accentuà quella administraziun commu-

nabla. Malgrà che la represchentanza da las plaivs è suttamessa sco paucs auters als principis da la convivenza cristiana n'è ella betg privada da conflicts umans. Conflicts che duaian primarmain vegnir schliads sin nivel regiunal, sco quai che Thöny ha accentuà. Ed a quella collavuraziun regiunala oblighescha la nova constituziun las plaivs gist per pudair ademplir als basegns contemporans. Las plaivs èn dentant libras da fixar sezzas las

incumbensas ch'ellas vulan porscher comunablamain, saja quai per exempel lavur da giuventetgna, servetsch social ecclesiastic u furmaziun da creschids.

Rinforzar la multifariadad linguistica

L'artitgel 28 alinea 2 da la constituziun revedida da la baselgia evangelica-refurmada grischuna oblighescha la baselgia chantunala da tgirar e rinforzar la multifariadad linguistica e culturala grischuna e pretenda sapientivamain resguard dals trais linguatgs chantunals. Per il president dal cussegl da baselgia èsi cler che quel resguard è magari ina pulita sfida. Thöny ha dentant punctuà che la baselgia saja pro ta da sa deditgar a quella sfida. Sin nivel chantunal sa drizzia la baselgia al proceder uffizial dal chantun Grischun da publicitar en rumantsch grischun. En las regiuns vegnia resguardà l'idiom. Las difficultads nun èn dentant pitschnas, quai sa mussa tar ils cudeschs da chant da la baselgia. Sper ils cunfins linguistics existan era confessiunals. Thöny ha menziunà da tschertgar soluziuns comunablas era per il chant da baselgia. Ina ulteriura sfida è l'engaschi da preditgantas e preditgants da lingua tudestga en intsches rumantsch e talian. In engaschi cun la pretensiun dad empernder uschè svelto sco pussaivel la lingua estra. Bleras plevonessas e blers plevons sajan abels da porscher in servetsch divin per rumantsch entaifer in onn, ha il president dal gremi executiv da la baselgia refurmada grischuna ditg.